

Tema

Dansens og Musikkens rødder 61

Foreningen til Folkedansens Fremme 100 år.

Nogle træk fra tiden omkring år 1900 og foreningens stiftelse 2.

af Ole Skov

I sidste artikel var den flok unge studerende, der senere dannede Foreningen til Folkedansens Fremme på en opvisningsturné kommet til Aalborg, hvor lokalaviserne havde positive artikler om opvisningen. Der blev blandt andet skrevet:

Folkedansene

'Der var smækfyldt i aftes i 'Apollo', og publikum var yderst henrykt over de mange forskellige gamle danse, der fik en både korrekt og overordentlig smuk udførelse af de unge dansere. Bifaldet var til tider ligefrem overvældende, og der måtte gives ikke så få dacapo numre. Vi anser det efter den lykke, dansene gjorde her, ikke for usandsynligt, at folkedansene vil afløse enkelte af den senere tids danse, således for eksempel 'Washington Post', 'Schottish' osv.

Det mindst heldige af programmet var en folkesanger og eventyrtælling, et nummer vi tror helst burde udgå. I mellemakten spillede koncertmester Ribarsch et med kraftigt bifald hilst solonummer, der som sædvanlig fik en fortrinlig udførelse'.

Fra Ålborg rejste de til Kolding, hvor der skulle gives opvisning på teateret. Der var sat en stor gul plakat op med opvisningsprogrammet. Deltagerne studerede flittigt det program, for at se om det var de danse, de selv havde tænkt sig at danse. Man rejste videre til Ryslinge på Fyn, hvor nytårsaften blev tilbragt. Derfra gik det til Århus og så tilbage til Odense, og alle steder gav man opvisninger.

I forbindelse med opvisningen i Odense torsdag den 3. januar 1901 benyttede de lejligheden til at blive fotograferet hos fotograf Julius Biering, som boede tæt på Højskolehjemmet. Der kom et utroligt flot billede ud af besøget. Det er så godt 'komponeret', at man ville kunne dele det op i flere mindre billeder med hver sin historie.

Bagest fra venstre er det Jens Jensen (spillemand), Gunnar Køster, Hans Christoffersen, Helga Zerlang, Andre-

Syvspring 'dansen' af Viggo Bay og Sofie Aagaard.

as Otterstrøm, Thyra Kirkelund og Ahrent Otterstrøm. Læg mærke til spillet mellem Hans Christoffersen og Helga Zerlang men samtidig også mellem Helga Zerlang og Andreas Otterstrøm.

Man rejste ikke samlet på hele turen. Nogle af deltagerne besøgte familie undervejs og kom dermed senere frem. Ind i mellem rejste man også om natten, og de sidste 3 dage deltes gruppen, så den blev mindre og mindre.

Fra Odense rejste man til Randers og derfra til Aalborg igen. Denne gang var man inviteret ud til Frk. Schjellerup, der var en af de lokale danselærere. Hun kendte Vingåkersdansen og Daldansen, som hun havde lært nogle børn at danse. I Aalborg gik der et rygte om, at frk. Schjellerup kunne en masse skotske folkedanse.

Efter at have set børnene give en lille opvisning i de svenske danse, lærte frk. Schjellerup damerne en lille dans fra Wales. Det var den rygtet kaldte 'en masse skotske folkedanse'. Det var yderst festligt at se den danset af Nanna Lønborg og Helga Zerlang, men en folkedans var det ifølge C. V. Otterstrøm næppe. Gruppen gav dansen det populære navn: 'Spjæt, spjæt, spjæt, spjæt, spjæt, spjæt', der var meget sigende om dansen.

Turnéen blev en kæmpesucces. Tilskuerne ved opvisningerne havde været vilde med 'den københavnske dansegruppe'. Den store succes skyldtes nok, at man lavede små scener med forskelligt 'folkeligt spil'. Ud over at

danse de danske og svenske folkedanse havde man også sat egentlige forestillinger op. Man røg langpibe, snakke- de, strikkede, fortalte historier og lavede små forelskel- sesspil. Den store kunstneriske succes blev fulgt af lige så stor økonomisk succes, så der blev et pænt overskud på forestillingerne.

Hjemmefra havde man bestemt, at deltagerne skulle have dagpenge på 1 kr. til mad og fornødenheder på rejsen, men næsten alle steder havde man fået serveret rigeligt af god mad med vin og enkelte gange også slik og cigarer. Ind i mellem, når der ikke var 'gratis kost', havde turens kassefører indkøbt chokolade, konfekt, cigarer og rhinskvin. På turen blev der nemlig røget meget, så meget at der blev indført rationering på 3 cigarer pr. dag pr. person, det vil sige herre, for pigerne tog for sig af slik- ken. Rhinskvinen blev i kølig tilstand nydt på tidspun- ter, hvor der ellers ikke var traktement. Det var især sent på aftenen efter forestillingerne, hvor danserne skulle slappe lidt af.

Til gengæld for at have sørget for indkøb af 'fælles goder' til hele gruppen, inddrog kasseføreren dagpengene til den enkelte. Der var simpelthen ikke tid at forbruge me- re, for man foretog sig intet andet end at rejse, give opvis- ninger og sove, ja og så drikke rhinskvin om natten. Un- dervejs hyggede man sig med kortspil, læsning, strikning o.s.v. Fordi de fik alt hvad hjertet kunne begære af både åndelig og materiel føde, blev deltagerne endnu mere tænkte på at danse og give opvisninger i folkedans.

Det at opvisningerne havde givet et pænt økonomisk overskud, og at man blev bedt om at give yderligere op- visninger, fik sandsynligvis de unge studerende til at tænke over gruppens fremtid. Hvem skulle for eksempel tage sig af penge og økonomi, når der nu var overskud. Indtil dette tidspunkt havde man blot været en gruppe af venner, kærestes og familie, som dyrkede fælles interes- ser på et uformelt grundlag. Desuden havde man nu samlet så mange danske danse ind, at der kunne udgives et beskrivelseshæfte.

Man må formode at disse faktorer, altså hændelserne på rejsen i jul og nytår 1900-1901, og at man skulle udgive et hæfte med folkedanse, var de væsentligste årsager til, at man ønskede at danne en forening med love og regler. Man besluttede sig nemlig til officielt at oprette Forenin- gen til Folkedansens Fremme. Deltagerne på opvisnings-

turnéen til Jylland og Fyn var da også dem, der blev 'ker- nemedlemmer' i den nyoprettede forening .

Hvornår beslutningen præcist blev taget og af hvilke af gruppens medlemmer må stå hen i det uvisse, men den 7. marts 1901 afholdt de et møde, hvor foreningens love blev formuleret og vedtaget. Foreningen blev så officielt stiftet den 13. april 1901 på en generalforsamling.

Stifterne betragtede allerede i årene efter oprettelsen d. 13. april som foreningens stiftelsesdato, også selvom den havde fungeret uformelt i længere tid. Der har under alle omstændigheder været en flydende overgang, for det vi- ser sig, at der i foreningens arkiv findes et medlemskort for C. V. Otterstrøm, som også gælder perioden før stif- telsen.

På medlemskortet er trykt: 'Hr. stud. mag. C. V. Otter- strøm har som Medlem af Foreningen til Folkedansens Fremme betalt 1 kr. for halvåret 1. Januar - 30. Juni 1901. P. S. V. Nanna Lønborg'.

Der er altså betalt kontingent fra 1. januar 1901. Ifølge foreningens første love er kontingentet 1 kr. pr. halvår og skal betales forud, men det kan jo være, at indmeldelsen blev lavet med tilbagevirkende kraft.

Foreningens arbejde med at indsamle og dyrke gamle danse og melodier tog endnu mere fart. For at udbrede kendskabet til dansene udgav man allerede samme år det første hæfte med danske folkedanse.

Andreas Otterstrøm var en af de ivrigste initiativtagere til at udbrede kendskabet til folkedansene. Han begyndte ret hurtigt som privatperson at afholde kurser i folkedans og i oplæring af nye instruktører.

Folkedans.
Kursus for Undervisere afholdes i København
d. 27. Decbr. — d. 6. Jan. Pris 20 Kr.
Andreas Otterstrøm, Cand. mag.
Aagade 108, 2.

Annonce i Husmoderens Blad nr. 49 og 50 1901.

De Otterstrømske familieband strakte sig dybt ind i gym- nastikkredse. Andreas's søster Marie var gift med N. H. Rasmussen, der byggede Gymnastikhuset på Vodroffsvej.

Folkedans!

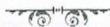
DET var rent con amore, at jeg begyndte at indøve Folkedanse med nogle faa Par; jeg tænkte ikke at ofre den Sag noget betydeligere Arbejde; men Interessen for disse Danse viste sig at være større, end jeg havde troet. Flere og flere henvendte sig til mig for at komme med paa „Holdet“. Samtidig med Deltagernes Antal er ogsaa min Lyst vokset til at gøre et Forsøg paa at gyde' nyt Blod i vor Selskabsdans ved at bringe Kendskabet til de karakterfulde og morsomme Nationaldanske ud i videre Kredse.

Foruden de svenske Folkedanse, bekendte gennem Studenterdansforeningen „Philochoros“, hvis Leder Hr. Cand. Børgesen jeg skylder megen Tak for den elskværdige Velvilje og Interesse, han har vist mig, har jeg indøvet en Del af vore gamle Danse, samlede fra forskellige Egne af Landet. Medens der i Sverrig er udført et stort Arbejde med at samle de nationale Danse, Dragter og Melodier, er der i saa Henseende kun gjort forholdsvis lidt herhjemme. Idet jeg følger min hidtidige Fremgangsmaade at lade dette Arbejde gaa Haand i Haand med Indøvelsen, indbyder jeg til Kursus, som begynde i anden Uge efter Nytaar, eet hver Aften i forskellige Lokaler.

Et Kursus varer 3 Mndr. Betalingen er 4 Kr. mndl. for en enkelt Deltager, 6 Kr. for et Par.

Sluttede Hold: Betaling efter Overenskomst.

Andreas Otterstrøm,
cand. mag.,
Agade 108, 2. N.

Rehans' Bøger. Kbhvn.

Brochure for folkedans og kurser.

Forening, men den var bestemt meget aktiv i denne periode. Medlemmerne var driftige unge mennesker, der fik flere og flere til andre steder i landet at interessere sig for sagen. De næste mange år samlede man endnu flere melodier og danse ind, og der kom få år efter grundlæg-

I en kort periode benyttede man sig af disse faciliteter, men man benyttede også statens gymnastik kurser, alt sammen for at udbrede kendskabet til folkedans.

Vi ville ikke i dag betegne FFF, som foreningen var dengang, som en stor for-

gelsen yderligere hæfter med folkedanse. Foreningen bestod fortrinsvis af unge studerende eller nyuddannede akademikere, hvorfor den ikke voksede væsentligt i medlemstal. Efter endt studium i København var der nemlig mange, der rejste tilbage til provinsen for at få job dér eller blot for at være nærmere deres hjemegn.

At FFF blev kendt i samfundet, og at befolkningen generelt beundrede initiativet, ser man blandt andet af, at der blev lavet en karikatur i 'Blæksprutten' i 1901. En større anerkendelse kan man vel ikke opnå.

Foreningen til Folkedansens Fremme har altså nu eksisteret i 100 år. Vi må håbe, at FFF og den øvrige danske folkedansbevægelse kan klare 100 år mere, selvom der ikke i øjeblikket er så stor interesse for eller tilgang til folkedans, som der var engang. Dette er dog ikke noget nyt fænomen. Gennem de 100 år har det bølget op og ned med den generelle tilslutning. Til tider var der få medlemmer og til tider mange, men til enhver tid har en lille flok aktive entusiaster ført 'bevægelsen' gennem bølgedalene, så lad os håbe, at dette også bliver tilfældet i fremtidige svage perioder.

Landsforeningen Danske Folkedansere
ønsker FFF tillykke med de 100 år.

Indøvelse af Folkedansene
gaar som en Bølge over Landet.

Kilder:

FFF's foreningsarkiv.
Folkedansen i Danmark
af Klavs Vedel og Ralph
Holm.
Moders Erindringer af
C. V. Otterstrøm.
Dansens og Musikkens
rødder nr. 36, af Ole
Skov.

Blæksprutten 1901.